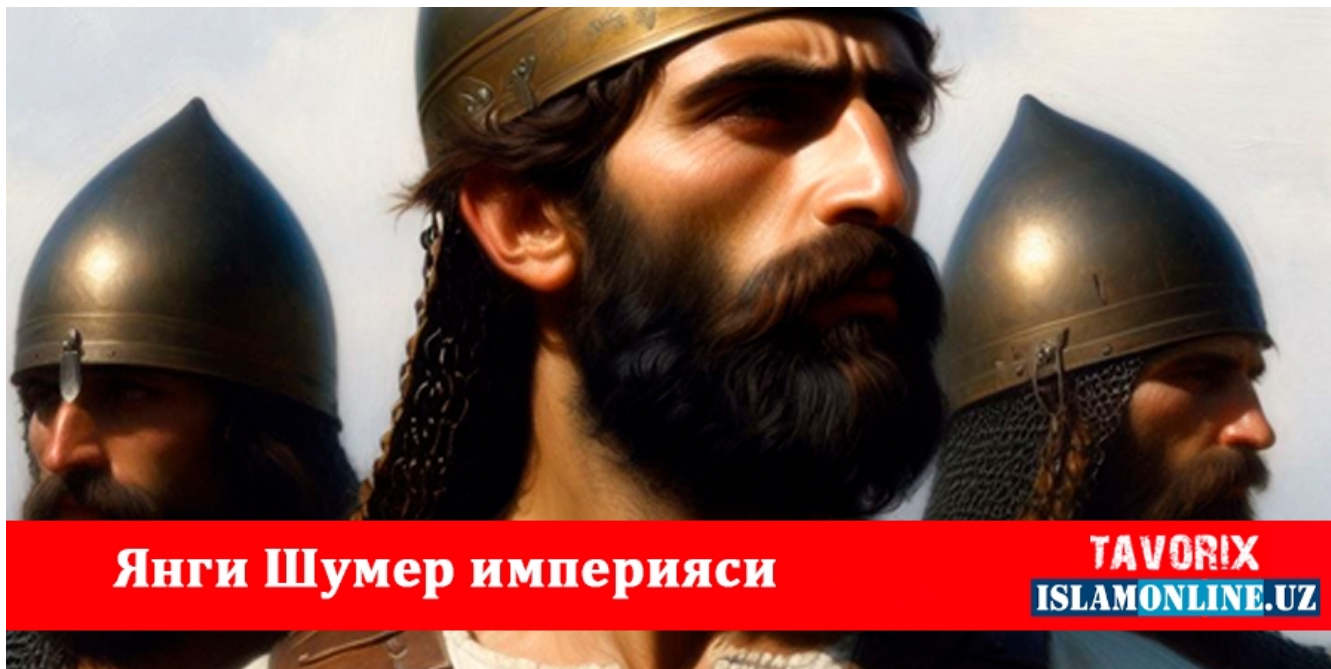

Аккад сулоласидан кейин тахтга келган Урнинг Учинчи сулоласи Месопотамия тарихида мухим бир даврни бошлади. Аккад сулоласи кулаганидан сўнг, маълумот ва артефактлар деярли йўқ бўлган бекарорлик даври бошланди. Факатгина Аккадлик Дудуга багишланган битта манба бу давр хақида маълумот беради. Шу вақтда кутий кавмлари кучайиб, уларнинг ҳукмронлиги манбаларга кўра 25 йилдан 124 йилгача давом этган. Бу давр кишлок хўжалиги ва ҳисоб-китоб тизимининг таназзулига, оқибатда эса очарчилик ва дон нархларининг ошишига сабаб бўлди.

Урнинг Учинчи сулоласига асос солиниши

Кутий ҳукмронлигига Урук ҳукмдори Уту-хенгал томонидан чек қўйилди. Унинг ўлиmidан кейин ҳокимият Ур-Намму қўлига ўтди, у эҳтимолан Уту-хенгалнинг губернатори бўлган. Ур-Намму Лагаш ҳукмдори устидан галаба қозонгандан кейин машҳур бўлди ва қадимги Месопотамиянинг илк ҳуқуқий қонунлар тўплами — Ур-Намму кодексини яратгани билан танилди.

Урнинг Учинчи сулоласининг энг юқори чўккиси

Шульги подшоҳлигида сулола катта ютуқларга эришди. У бошқарувни марказлаштирди, жараёнларни стандартлаштирди ва империя ҳудудини кенгайтирди, жумладан Сузни босиб олиш ва Элам подшоҳи Кутика-Иншушинакни бўйсундириш орқали. Урнинг Учинчи сулоласи ўз ҳудудини жануби-шарқий Анатолиядан то Форс кўрфазигача кенгайтирди. Ҳарбий ғаниматлар асосан Ур шаҳарининг қироллари ва ибодатхоналарига фойда

келтирди.

Тахт учун курашлар ва инкироз

Урнинг Учинчи сулоласи кўпинча Загрос тоғларининг Симуррум ва Луллуби каби тоғ кавмлари ҳамда Элам билан можароларда бўлган. Шу билан бирга, Марий худудидаги сомий ҳукмдорлари, масалан, Пузур-Иштар каби Шакканаккуслар Урнинг Учинчи сулоласи билан бир вақтда ёки ундан биров олдин мавжуд бўлган.

Сулоланинг кулаши

Сулоланинг таназзули Ибби-Син подшоҳлигида бошланди. Унинг Эламга қарши урушларда муваффақиятсизликка учраши 2004/1940 йилларда милоддан аввал элабийларнинг Сузлар билан иттифокда, Шимашки сулоласига мансуб Киндатту раҳбарлигида Урни ва Ибби-Синни забт этишига олиб келди. Бу воқеа Урнинг Учинчи сулоласининг тугабини англатди. Кейин элабийлар худудни 21 йил давомида эгаллаб туришди.

Урнинг Учинчи сулоласидан кейин

Урнинг Учинчи сулоласидан сўнг минтака аморийлар таъсирига тушди, бу Исин-Ларса даврининг бошланишига олиб келди. Аморийлар аввал кўчманчи бўлган бўлиб, кейинчалик қишлоқ ҳўжалигини ўзлаштириб, Исин, Ларса ва кейинчалик Вавилон каби турли шаҳарларда мустакил сулолаларга асос солишди.

Абу Муслим